

tamen id quod de productione ignis ex ligno habetur; intelligo sic à me dictum fumendo præcisè per modum exempli; quia quomodo realiter fiat ignis, dicam suo loco, cap. videlicet 15.) sed argumentum istud, cuiuscunque sit, siue Aristotelis, siue alterius; ostendo nihil ex natura rei facere ad propositum istius auctoris; prout ipsemet statum questionis posuit, iuxta relata num. 3; videlicet primo nihil facere ad probandam materiam ex qua (de qua solum res agitur) distinctionem realem à forma physica, quæ supponatur facta ex ea: nam nec vllum verbum in eo argumento fit de huiusmodi forma (præsertim cum ea iam prius dicta clare fuerit fieri ex nihilo sui) sed ad summum de composito, quod partim ex ea materia ita communi producitur; & partim ex forma adueniente eidem, & vnita materiam. Et secundo idem argumentum nihil facere ad probandum, / necessario tale quid commune sub esse, ne forma fiat ex nihilo; vt clarius demonstrem; retorqueo sic ipsum argumentum de forma ignis & sic de aliis intellectum (fumendo, inquam, vt præmonui, formam ignis nude per modum exempli; vt me, quantum possum, accomodem sensui aduersarij) & sic dico. Vt id quod producit non fiat ex nihilo in mutatione formæ ligneæ in igneam; necesse est vtrique termino, seu formæ vtrique subesse vicissim aliquid commune: videlicet commune in ratione subiecti ex quo, ac non tantum in quo; alioqui anima rationalis non fieret ex nihilo. Atqui forma ignea fit ex nihilo; & similiter ligneæ; & sic de aliis. Ergo non est necesse vt huic & illi (& sic de aliis) aliquid subfit commune in ratione subiecti ex quo. Maior est ipsius expressio: quod autem ad explicationem ego addidi de subiecto ex quo, ac non tantum in quo; necesse fuit vt adderem, vt æquiuocatione sublata vtriusque subiecti, argumentum esset in forma; quod & obseruavi in conclusionem; quæ eatenus vi formæ certa fuit. Minorem autem clare continent verba eiusdem auctoris in ipso statu questionis relata num. 3, prout sic habent, *veras productiones ex nihilo, non totius, sed partis alicuius ex alia eductæ*: est enim sensus manifeste, quasi diceret, productiones illæ veræ prout sunt totius; v. g. totius quod est ignis, non sunt ex nihilo ipsius ignis: quatenus videlicet ignis (vt & aliud totum quodlibet) fit intrinsece ex suis partibus omnibus intrinsecis; quæ sunt eatenus adequata eius materia ex qua; iuxta eius materiam definitionem aristotelicam, *Id ex quo cum insit aliquid fit*. Prout autem productiones illæ veræ, sunt productiones *partis alicuius ex alia eductæ*; puta formæ ignis eductæ ex alia parte eiusdem ignis; eatenus (vt ea verba clare sonant) sunt productiones ex nihilo. Et reuera nihil vtiatius apud Peripateticos, quam vt asstruant formam fieri ex nihilo sui.

Quamquam m addo non obscuram in his duobus contradictionem contineri, quam satis aperit tum præcedente prop. 15, tum 5 capitis 1: quod nimirum forma concedatur facta ex nihilo sui, vt dictum est; & eadem tamen affirmetur ex alia parte, seu comparte, educta; id est, facta; nempe facta de nouo, cum antea nusquam esset secundum aliquam sui actualitatem; sed solum secundum potentiam: quod est vtiatissimum in ea philosophia effugium: nihil enim frequentius, quam vt occurrente insolubili difficultate dicatur, distinguo, *actu vel potentia*; quæ sunt mera verba, & voces sine re. Cum aperte esse potentia, nihil aliud sit, si quid est, quam esse posse; quamuis educi ex comparte non sit idem vi terminorum, ac esse posse; hoc est, esse potentia in comparte; sed educi, nempe educi actualiter ex comparte, supponit vi terminorum, esse vel etiam præfuisse actualiter in comparte. At esse vel præfuisse actualiter in comparte; & non esse in ea nisi secundum potentiam, est alia contradictio.

Atque ita, præter ante hæc dicta, patet nullam ex natura rei esse in negotio productionis formæ non ex nihilo, efficaciam huius argumenti; quod vnicum tamen hic auctor, vt & potentissimum; atque vt Peripateticis omnibus in vlu positum assignauit.

Ad extremum n recipio quidem id quod ille philosophica seueritate sic ait num. 2 monens; *Cumque hæc ratio, inquit, ab illis valida & certa videtur; cauere debet qui hanc quasi nullam contemnit; ne ipse eam non satis assequatur; & pro demonstrationibus in oppositum sophismata ex principiis in sensu non legitimo acceptis, vt supra ostendi constata proferat*. Hæc ille: & ego monitum, vt dixi, recipio lubens, imo & cum gratiarum actione: sed quoad prædictæ rationis valorem & certitudinem, iudicem appello sapientem lectorem, & præcipue liberum à præiudiciis; quemadmodum & appello quoad sophismata, vt ait, ex principiis &c. Et vicissim o ego suadeo (si quod illi ex me consilium placiturum sperare licet) vt caueat ipse ne ex principio siue argumento, cuius efficacia, vt ostendi, nulla est ex natura rei, adeoque solum est persuasiva; id est, credita, nectat (vt euidenter impossibile est aliter fieri; cum euidenter impossibile sit, verum consequens ex antecedente falso deduci) fallaces rationculas, & sophismata pro demonstrationibus: idque sedulo cauens, accersendæ ex melioribus siue principiis, siue argumentis, euidentia studeat; & eatenus arcendæ atque excutiendæ credulitati. hæc raptim, sed opportune: p vnde, vt ad propositum redeam; & res omnino clara sit nullam

P R. 16.

tur argum.
ut verba
sonanti Sed hæc
nihil ad
propositum.i præsertim
quoad formam
cum hæc dicitur
ex nihilo fieri.m Et est in
eis contra-
dictio.

6

n Recipitur
humana
mentis
aduersarij.o Et sic il-
li vicissim
aliud.

p Supradicta.